

Obilježavanje Desetljeća kostiju i zglobova u 2013.

I u ovom desetljeću nastavlja se s Desetljećem kostiju i zglobova koje je Svjetska zdravstvena organizacija objavila za razdoblje od 2000. do 2010. To svakako pokazuje da su bolesti i stanja sustava za kretanje shvaćeni kao važan socijalno-medicinski problem. U našoj se zemlji od 2004. svake godine obilježava tjedan Desetljeća kostiju i zglobova iako se zapravo mnogobrojne aktivnosti održavaju tijekom cijelog listopada jer usporedno traju i svjetski dani pojedinih bolesti i stanja (artritis, kralježnice, traume, kostiju i zglobova djece, osteoporoze).

U povodu Svjetskoga dana artritisa (12. listopada), u Splitu je od 10. do 12. listopada 2013. na Medicinskom fakultetu održan poslijediplomski tečaj prve kategorije pod naslovom „Reumatologija u kliničkoj praksi”. Voditelji su bili prof. dr. sc. Dušanka Martinović Kaliterna iz Zavoda za kliničku imunologiju i reumatologiju KBC-a Split i prof. dr. sc. Tonko Vlasković s Odjela za fizikalnu medicinu, rehabilitaciju i reumatologiju iste bolnice. Tečaj je organiziran uz potporu Ministarstva znanosti obrazovanja i sporta, koje ga je prepoznalo kao kvalitetni sadržaj nužan za izobrazbu liječnika različitih profila i specijalizacija. Zahvaljujući tome sudionici nisu plaćali kotizaciju. Na početku je nazočno pozdravio dekan MEFST-a prof. dr. sc. Dragan Ljutić. Predavanja je pratilo 25 liječnika iz gotovo svih krajeva Hrvatske – od Splita i njegove šire okolice, srednjodalmatinskih otoka, Makarske, Šibenika i Knina do Zagreba i Dubrovnika. Polaznici su bili specijalisti i specijalizanti uglavnom fizikalne medicine i rehabilitacije, zatim interne medicine, anesteziologije, dermatologije, obiteljske medicine i medicine rada. Zbog izbora tema, zanimljivih predavanja i vremena održavanja (poslijepodne, što je omogućilo edukaciju nakon završenoga radnog vremena) polaznici su tečaj ocijenili izvrsnim.

Također, u povodu Svjetskoga dana artritisa, 12. listopada 2013. Hrvatska je liga protiv reumatizma – ogranak za Zadarsku županiju, organizirala u Zadru predavanje o gihtu za svoje članove i sve zainteresirane. Predavač je bio predsjednik ogranka, ugledni zadarski liječnik dr. Neven Birkić, specijalist fizikalne medicine i reumatologije, inače voditelj odjela za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju Opće bolnice. Dr. Birkić govorio je o kliničkom očitovanju te metaboličke bolesti i istaknuo koliko su važne dijetetske mjere te primjena lijekova u slučaju uričnog artritisa. Predavanje je bilo iznimno dobro posjećeno, pa je dvorana Gradske knjižnice bila premala za tako mnogo zainteresiranih.

U Zagrebu je u povodu Svjetskoga dana artritisa, 14. listopada 2013. u Europskom domu, u organizaciji Nacionalnog odbora Desetljeća kostiju i zglobova i Hrvat-

skoga reumatološkog društva, održan okrugli stol o temi „Fit for Life, fit for Work”. Prof. dr. Đurđica Babić-Naglić, predsjednica Hrvatskoga reumatološkog društva, govorila je o važnosti kretanja i redovite tjelesne aktivnosti u održavanju zdravlja, a prof. dr. Jadranka Morović-Vergles, koordinatorka Nacionalnog odbora Desetljeća kostiju i zglobova, o europskom pokretu *Fit for Work* i začetcima tog pokreta u našoj zemlji. Istaknula je i važnost rane dijagnoze i ranog liječenja upalnih reumatskih bolesti te održavanja radne sposobnosti za ishod liječenja. Nenad Horvat, predsjednik udruge bolesnika Remisija, predstavio je rezultate ankete „Joint to fight against RA”, globalne inicijative zasnovane na partnerskom djelovanju u borbi protiv reumatoidnog artritisa.

Dan poslije, 15. listopada, u povodu Svjetskoga dana bolesti kostiju i zglobova djece, doc. dr. sc. Alenka Gagro, spec. pedijatrije održala je predavanje „Artritis i cijepjenje djece”. Na predavanju su bili dječaci i djevojčice koji se liječe od juvenilnog idiopatskog artritisa (JIA), njihovi roditelji i zdravstveno osoblje koje ih neposredno medicinski zbrinjava. Tema o cijepjenju i artritisu odabrana je kako bi se nazočnima objasnilo postoji li rizik od cijepjenja i izazivaju li i/ili pogoršavaju cjepiva artritis bilo koje vrste. U stručnoj, ali osobito u široj javnosti, posljednjih se godina o cijepjenju razmišlja uglavnom iz perspektive njegovih neželjenih učinaka (pa tako i povezanosti cijepjenja s nastankom autoimunskih bolesti), a neopravdano se zanemaruje dobrobit. Istaknuvši dostupne podatke iz svjetske medicinske literature te osobna iskustva, docentica Gagro informirala je roditelje o stajalištima većine dječjih imunoreumatologa, a to je da cijepjenje ne izaziva i ne pogoršava JIA, da su cjepiva učinkovita kod djece s tom bolešću, osim ako uzimaju visoke doze prednizolona ili imunosupresivnih lijekova. Istaknula je da cjepiva nisu opasna za većinu oboljele djece (iznimka su živa virusna i bakterijska cjepiva ako mališani uzimaju visoke doze prednizolona ili imunosupresivnih lijekova, imaju niske leukocite u krvi i/ili imaju izraziti poremećaj imunosti). Nakon rasprave u kojoj su sudjelovali roditelji bolesne djece, istaknuta je odgovornost svakog liječnika koji sudjeluje u zbrinjavanju djece, pa tako i one s JIA-om, u indikaciji za određeno cijepjenje, s obzirom na potrebnu procjenu odnosa koristi i štete koju ta medicinska intervencija može imati za neko dijete, ali i sredinu u kojoj živi i odrasta.

U povodu Svjetskoga dana traume (17. listopada), u organizaciji Hrvatskoga ortopedskog društva (HOD) HLZ-a, predsjednik Društva prof. dr. Robert Kolundžić 15. listopada održao je predavanje o temi „Ortopedija danas i sutra – primjena novih tehnologija”. Ta interdisciplinarna

tema bila je prilagođena slušačima, općem zainteresiranom pučanstvu. Predstavljene su nove mogućnosti liječenja bolesti i ozljeda lokomotornog sustava. Istaknuto je da se rad ortopeda danas ne može zamisliti bez multi/interdisciplinarnog pristupa, posebice primjene biotehnologije u liječenju ozljeda i bolesti lokomotornog sustava. Najveće novosti u ortopediji nastale su upravo na osnovi takve suradnje. Nakon predavanja, a u suradnji sa Sekcijom mladih članova HOD-a, u kazalištu Komedijska održan je debatni klub. Tema je bila ista, a u raspravi su sudjelovali liječnici specijalisti i specijalizanti ortopedije i traumatologije.

U povodu Svjetskoga dana kralježnice (16. listopada), već se tradicionalno od 2004. u KBC-u Sestara milosrdnica održavaju znanstveni simpoziji o bolestima i stanjima kralježnice. Tako je i 15. listopada 2013. u multimedijskoj dvorani održan simpozij u organizaciji Hrvatskoga vertebralnog društva HLZ-a, a u suradnji s Klinikom za reumatologiju, fizikalnu medicinu i rehabilitaciju i Klinikom za neurokirurgiju KBC-a Sestara milosrdnica. Tema simpozija bila je „Medicinske vježbe u križobolji”. Ovo područje medicine predstavlja izazov jer ne postoji jedinstveni sustav vježbi koji bi bio primjenjiv za svakog pojedinog bolesnika. Sudjelovali su naši vrhunski stručnjaci iz različitih ustanova – od bazičara do kliničara koji su na simpoziju izložili 14 predavanja. Voditelji skupa bili su prof. dr. Simeon Grazio, predsjednik Hrvatskoga vertebralnog društva i predstojnik Klinike za reumatologiju, fizikalnu medicinu i rehabilitaciju KBC-a Sestara milosrdnica i prof. dr. sc. Boris Božić, prvi dopredsjednik Društva, neurokirurg u Klinici za neurokirurgiju iste bolnice. Simpozij je privukao gotovo 150 slušača – liječnika različitih specijalnosti, poglavito fizijatara, liječnika obiteljske medicine, kirurga i neurokirurga. Bio je to vrijedan doprinos personaliziranoj medicini zasnovanoj na dokazima o zbrinjavanju bolesnika s kroničnom križoboljom kao vrlo važnom javno-zdravstvenom problemu.

Istog je dana u multimedijskoj dvorani KBC-a Sestara milosrdnica, u organizaciji Hrvatske lige protiv reumatizma – ogranak za Zagreb, održano predavanje za članove i ostale zainteresirane u sklopu obilježavanja Svjetskoga dana kralježnice. Dr. Kristina Cizler Radešić izabrala je temu „Promjene na vratnoj kralježnici i vrtoglavica, što se može učiniti?” Uz osnove anatomije te definicije i objašnjenja o vrstama vrtoglavica, govorila je o uzrocima vrtoglavica, s naglaskom na promjene u vratnoj kralježnici te o mogućnostima dijagnostike i liječenja, a osobito o samopomoći. Predavanje je bilo dobro posjećeno, a na zadovoljstvo slušateljstva u interaktivnoj raspravi razjasnile su se neke nedoumice.

Društvo reumatičara za djecu i odrasle organiziralo je 16. listopada 2013. u povodu Svjetskoga dana kralježnice predavanja za pučanstvo. Prim. dr. Zvonko Kejla govorio

je o bolestima kralježnice, mr. sc. Robert Saftić, dr. med. o novim metodama operacijskog liječenja, dr. Mandica Vidović o važnosti tjelesne aktivnosti u liječenju djece s reumatskim bolestima, dok je tema dr. Ozrenke Gudelj bila dvostruka pomoć u liječenju osteoartritisa.

Još jedan događaj u povodu Svjetskoga dana kralježnice održan je 17. listopada 2013. u Zadru, u organizaciji Hrvatske lige protiv reumatizma – ogranak za Zadarsku županiju. Predavačica je bila Slavica Kaštel, viša fizioterapeutkinja, a govorila je o kralježnici i njezinim bolnim stanjima. Istaknula je važnost prevencije i liječenja, a posebno se osvrnula na medicinske vježbe, odnosno na načela vježbanja, održavanja pravilnog držanja tijela u svakodnevnim, radnim i drugim aktivnostima te o pravilnom bavljenju sportom.

Godišnji kongres Hrvatskoga reumatološkog društva održan je u Splitu od 17. do 19. listopada. Teme su bile vaskulitisi i izvanzglobni reumatizam. Na skupu su bili liječnici i medicinske sestre, ali i predstavnici udruga bolesnika. Ovogodišnji sastanak udruga bolesnika bio je posvećen ciljevima i očekivanjima bolesnika od reumatološkog pregleda i pridržavanju preporuka i uputa za liječenje, a to su važni elementi koji uvelike pridonose uspjehu liječenja.

Na Svjetski dan kostiju i zglobova djece, 19. listopada, predavanje o novim smjernicama za ocjenu aktivnosti bolesti, dijagnozu i liječenje juvenilnog idiopatskog artritisa (JIA) održala je doc. dr. sc. Marija Jelušić u KBC-u Zagreb, u Klinici za pedijatriju Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Govorilo se o najnovijim smjernicama Američkoga reumatološkog društva (ACR) za liječenje različitih tipova JIA. Docentica Jelušić kritički se osvrnula na danas još uvijek valjanu klasifikaciju JIA (klasifikacija ILAR) iz 1997. godine te na mogućnost da se ona promijeni, što se ponajprije odnosi na uvođenje zasebne skupine bolesnika s pozitivnim antinuklearnim antitijelima (ANA). Predstavljen je i novi pristup procjene stanja i aktivnosti bolesti koji ne uključuje samo ocjenu liječnika, nego se velika važnost posvećuje percepciji bolesnika i njihovih roditelja. Takav pristup znatno poboljšava suradnju između liječnika i bolesnika/roditelja, a time i kvalitetu medicinske skrbi i terapijskog učinka lijekova. Veće je i zadovoljstvo postignutim zdravstvenim stanjem.

U povodu Svjetskoga dana traume (17. listopada) u multimedijskoj dvorani KBC-a Sestara milosrdnica održan je 24. listopada stručni simpozij o temi „Prijelomi kuka – sekundarna prevencija osteoporotskih prijeloma”. Organizatori su bili Klinika za traumatologiju i Klinika za reumatologiju, fizikalnu medicinu i rehabilitaciju KBC-a Sestara milosrdnica, u suradnji s Hrvatskim reumatološkim društvom, Hrvatskim vertebralnim društvom i Hrvatskom ligom protiv reumatizma. Voditelji skupa bili su prof. dr. sc. Aljoša Matejčić, predstojnik klinike za traumatologiju KBC-a Sestara milosrdnica i prof. dr. sc.

Simeon Grazio. Osteoporotski prijelomi velik su teret ne samo za bolesnika nego i za zdravstveni sustav uopće. Prethodni prijelomi u odrasloj dobi jedan su od najvažnijih rizičnih čimbenika za nove osteoporotske prijelome. No neki se često ne uočavaju, ponajprije oni kralježaka. Na simpoziju je, uz sveobuhvatni prikaz epidemiologije, načina dijagnostike i liječenja osteoporoze i osteoporotskih prijeloma, glavni dio bio posvećen prijedlogu programa sekundarne prevencije u KBC-u Sessara milosrdnica, a u vezi s međunarodnom inicijativom *Capture the fracture*.

Simpozij u povodu Svjetskoga dana osteoporoze (20. listopada) održan je 25. listopada 2013. u dvorani Miroslav Čačković Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Taj skup održava se svake godine, a organiziraju ga Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatsko društvo za kalcificirana tkiva i Hrvatski nacionalni odbor Desetljeća kostiju i zglobova. Ove godine na programu je bilo pet predavanja. Na simpoziju su, uz liječnike i stručnjake iz različitih područja, bili i studenti medicine. Nakon uvoda prof. dr. sc. Jadranke Morović-Vergles koja je predstavila Desetljeće kostiju i zglobova od 2010. do 2020., predavanje o liječenju osteoporotskih prijeloma održala je prof. dr. sc. Lovorka Grgurević. Govorila je o osteogenu - napravi za liječenje prijeloma koja se sastoji od nosača temeljenog na ugrušku pune krvi i koštanoga morfogenetskog proteina 6 (BMP-6). Istraživanje je financirano u sklopu programa Europske unije FP7. Slijedilo je predavanje prof. dr. sc. Kristine Potočki „Osteoporoza - što je novo u slikovnoj obradi” u kojemu

su predstavljene metode slikovnog prikaza kostiju - od DXA i MDCT-a, do visokorezolucijskog CT-a i protonske MR spektroskopije. Predavanje dr. sc. Tatjane Bordukalo Nikšić pod nazivom „Serotonin i kost” bilo je posvećeno novijim istraživanjima široko rasprostranjenog biogenog amina u metabolizmu kostiju, s naglaskom na istraživanja animalnog modela s promijenjenom serotoninском homeostazom. U predavanju o hormonima štitnjače i metabolizmu kostiju, doc. dr. sc. Tomislav Jukić opisao je posljedice hipertireoze i hipotireoze na koštani status i utjecaj poremećaja rada štitnjače na pojavu osteoporoze. Simpozij je završen predavanjem prof. dr. sc. Slobodana Vukičevića o novostima u liječenju osteoporoze. Govorio je o dosad upotrebljavanim lijekovima i najavio nove terapije za te kronične i česte bolesti.

Istog dana (25. listopada 2013.) Hrvatska liga protiv reumatizma - ogranak za Zadarsku županiju organizirala je za svoje članove i sve zainteresirane predavanje u povodu Svjetskog dana osteoporoze. Predavač je bio dr. Ivo Predovan, specijalist fizikalne medicine i rehabilitacije iz Opće bolnice u Zadru. Istaknuo je opasnosti od te „tihe epidemije” te govorio o njezinu dijagnostičiranju i liječenju.

Zaključno, Hrvatski nacionalni odbor Desetljeća kostiju i zglobova i u 2013. nastavio je s organizacijom stručnih predavanja i drugih akcija, kako za stručnjake tako i za pučanstvo, promičući ciljeve te krovne međunarodne organizacije.

**Jadranka Morović Vergles
Simeon Grazio**